

Тимошенко Надія Вікторівна

студентка юридичного факультету

науковий керівник – **Черабасєва О.В.**

викладач кафедри цивільно-правових дисциплін

юридичного факультету Дніпропетровського

державного університету внутрішніх справ

ЕКОЛОГІЧНІ НАСЛІДКИ БОЙОВИХ ДІЙ У ЗОНІ ПРОВЕДЕННЯ АНТИТЕРОРИСТИЧНОЇ ОПЕРАЦІЇ

Війна завжди приносить лише збитки і має жахливі наслідки. Сьогодні тема військових дій є дуже актуальною як для всього світу, так і для нашої держави. При вивченні питання наслідків ведення бойових дій завжди звертають увагу, перш за все, на економічні та демографічні проблеми. Але потрібно займатися вивченням екологічних проблем, які настають під час війни і мають великий вплив на подальший розвиток постраждалої місцевості у майбутньому.

Зараз наша держава переживає важкі часи через збройний конфлікт на Сході. І, на жаль, на даний час бойові дії тривають. Але вже зараз ми повинні шукати шляхи вирішення екологічних проблем, які обов'язково постануть перед нами після завершення антитерористичної операції. І через те, що неможливо одразу виправляти становище на окупованих територіях, оскільки практично неможливо туди потрапити, слід розуміти, що наслідки цих бойових дій будуть досить суттєвими і на відновлення екологічного стану піде не один рік.

Вивченням даної теми вже активно займалися вчені на прикладах війн, які відбувалися раніше. Можна зазначити, що найбільш активно вивчення даного питання розпочалося у ХХ ст., коли відбувалися найбільш масштабні війни і почали з'являтися нові види озброєння, які мають безпосередній вплив на довкілля. Це були такі вчені, як Вавилов А.М., Зонн С.В., Дорфман С., Яременко В., Усиков А., Шушков П., Колбасов О.С. та інші.

Якщо за приклад для розгляду воєнних наслідків взяти наслідки конфлікту у колишній Югославії, то до них можна віднести забруднення атмосферного повітря, яким небезпечні викиди розповсюджуються і на сусідні держави. Також має місце забруднення річок, води яких впадають в інші річки та моря, які знаходяться у межах інших держав. Бомбардування та «кислотні дощі» завдали непоправної шкоди зерновим і овочевим культурам, фруктовим садам на величезній території. Все це завдало балканському регіону економічних збитків на 15-20 років вперед [1].

Як бачимо, екологічні наслідки неможливо «втримати» лише у межах території, де відбуваються озброєнні конфлікти. Через якийсь час, а деякі наслідки можливо відчувати й одразу, всі ці проблеми матимуть вплив не лише на Луганську та Донецьку область, але й на всю країну, і навіть на країни-сусідів.

Що стосується саме Донецької та Луганської областей, то зараз вже іс-

нує велика кількість екологічних проблем, які потрібно вирішувати негайно, а також певна кількість проблем, на подолання яких потрібен буде час. Треба зазначити, що ще до виникнення конфлікту на Сході констатувалася концентрація екологічних проблем, які мали істотний вплив на довкілля усієї держави, а зараз, коли виникли додаткові фактори впливу на існуючий стан, слід боятися, що рано чи пізно це може привести до екологічної катастрофи [2].

Спираючись на специфіку східного регіону, треба звернути увагу на руйнування найбільш екологічно небезпечних промислових підприємств, таких як Авдіївський, Єнакієвський та Ясинуватський коксохімічні заводи, Горлівський азотно-туковий завод «Стирол», Лисичанський нафтоперероблювальний завод та інші гіганти промисловості. Внаслідок їх пошкодження існує великий ризик потрапляння токсичних речовин в атмосферу, ґрунт, підземні та поверхневі води. Десятки і сотні років територія може бути отруєна радіоактивними та іншими шкідливими речовинами [3].

Прикладом небезпечного впливу воєнних дій на вугледобувну сферу, а саме на їх роботу, може бути вибух метану на шахті ім. А.Ф. Засядька. Під час цього вибуху у березні 2015 року загинули 33 гірника. Ця шахта знаходиться у безпосередній близькості до донецького аеропорту, де відбуваються активні бойові дії, що саме й призвело до цієї трагедії. Також постійні перепади електроенергії через пошкодження електроліній призводять до повного зупинення роботи шахт та підтоплення шахтними водами. Як наслідок, спостерігаємо виникнення аварійних ситуацій і значну шкоду довкіллю [2].

Великих збитків завдано земельним ресурсам краю. Ґрунту східних областей властива висока родючість, на них знаходилась велика кількість сільськогосподарських підприємств, які вирощували зернові культури, займалася висадками садів. Земля після розривів боєприпасів, пересування військової техніки, впливу шкідливих викидів промислових підприємств у навколишнє середовище не може самостійно відновлюватися. Можна припустити, що, коли буде зроблено офіційну оцінку стану довкілля у зоні АТО, виявиться великий відсоток земель, які неможливо відновити. І країна зазнає економічних збитків.

Через постійні обстріли та вибухи у Донецькій і Луганських областях значно збільшилась кількість пожеж. За даними організації «Екологія-Право-Людина», у результаті пожеж пошкоджено 17% лісів і 24% степів в зоні АТО. А за даними ЗМІ, згоріло 1200 га національного парку «Святі гори» і 1800 га регіонального парку «Донецький кряж». На відновлення лісів може піти 50 років [4].

Як висновок, можна сказати, що зараз на Донбасі існує багато труднощів з подоланням проблем екологічної безпеки, не функціонують офіційні оціночні й контролюючі установи, які можуть надати точну і повну оцінку стану навколишнього середовища. Немає точних даних про пошкодження та їх характер. Більшість інформації вважається секретною і не може розповсюджуватися. Коли настане момент повернення окупованих територій під пра-

вове забезпечення України, перед державою постане багато проблемних питань, й одним з них буде питання екологічної безпеки не лише територій, на яких відбувалась антитерористична операція, а й усієї держави. І від цього залежатиме життя та здоров'я усіх громадян, майбутнє Донецької і Луганської областей. Для відновлення природного середовища і надр необхідним буде залучення міжнародних екологічних організацій, Україна потребуватиме фінансової, технічної та організаційної допомоги. Треба обов'язково звернути увагу на досвід виходу інших держав із подібних ситуацій. Також вважаємо, що потрібно більш детально вивчати екологічний контекст збройних конфліктів. Це дозволить у майбутньому запобігти появі нових проблем не лише в Україні, а й в інших державах світу, і допоможе не допускати екологічних катастроф під час воєнних конфліктів.

Література

1. Міщенко Л.В. Екологічні наслідки військової діяльності ті можливі шляхи їх подолання / Л.В. Міщенко // Науковий вісник НГУ. – 2010. – Вип. 1 – С. 96-100.
2. Аверін Д. Війна на сході України: бойові дії та екологічні наслідки / Д. Аверін, М. Денісов [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://euaeco.com/?environmental-consequencesfighting/ua>.
3. Мінка С.В. Екологічні наслідки локальних військових конфліктів / С.В. Мінка // Системи обробки інформації. – 2006. – Вип. 3 (52) – С. 198-202.
4. Петрухін С.Ю., Пісня Л.А., Чеботарьова О.В., Кірієнко М.М. Екологія військової діяльності в аспектах впливу на АПК України / Петрухін С.Ю., Пісня Л.А., Чеботарьова О.В., Кірієнко М.М. – К., 2015.
5. Приборович А.А. Екологічний контекст сучасних воєнних конфліктів / А.А. Приборович // Місце особистості в історії: реальність і проблеми вивчення: наук. зб. (за матеріалами 1-ї Міжнародної науково-практ. Інтернет-конференції) / редкол. В. Н. Сидорцов. – Мінськ : БДУ, 2011. – С. 148-153.

Тищенкова Ірина Олександрівна
доцент кафедри загальноправових
дисциплін юридичного факультету
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук

ПРАВОВІ ЗАСАДИ НАДАННЯ ЕЛЕКТРОННИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ

Сучасна розбудова демократичної держави неможлива без ринку надання адміністративних послуг, оскільки дані правовідносини встановлюють зв'язок співпраці між органами державної влади та населенням України.

Упродовж багатьох років розбудова системи надання адміністративних послуг та впровадження в діяльність органів публічної влади технологій електронного урядування відбувалися несистемно, майже стихійно. Так, можли-